

Mødet den 9de Mai.

Hr. Etatsraad *Eschrichts* i Mødet den 25de April holdte Foredrag om Spækhuggeren (*Delphinus Orca* L.) er følgende.

Onsdagen den 24de Juli 1861 Kl. 1 modtog jeg et Telegram fra Hr. Hofjægermester *Ernst Benzon*, Stamherre til Godset Benzon i Randers Amt, hvori han underrettede mig om, at han paa en Seiltour med sin Lystkutter i Kattegattet havde fundet en omtrent 11 Alen lang Hvaldyrkrop og, ved at tage den paa Slæbetoug, bragt den hen til den ham tilhørende Gjerrild-Strand, hvor han vilde lade den ligge urørt til min frie Benyttelse, saafremt jeg endnu samme Dag vilde tage derover med Dampskibet til Grenaa. En saa venlig Indbydelse, hvorved der aabnedes Udsigt til et værdifuldt Udbytte saavel for Universitetsmuseerne som for Videnskaben, kunde jeg ikke undlade at modtage. Jeg afgik altsaa Kl. 5 om Eftermiddagen, ledsaget af Præparateuren ved det zootomisk-physiologiske Museum, Hr. *Iversen*, og ankom til Grenaa næste Morgen tidlig, hvor jeg traf Hr. Benzons Vogn beredt til at kjøre os til Godset og, et Par Timer efter, til Stranden.

At det her kun var et stærkt forraadnet Legeme der ventede mig, lod sig allerede indsee deraf, at det var bleven fundet flydende; thi alle mindre Hvaldyr synke strax efter Døden, og deres døde Krop hæver sig først til Overfladen, lig alle andre Dyrs i Almindelighed, ved de sig under Forraadnelsen udviklende Gasarter; men i de sidste Minuter af Henkjørslen gav den os imødekommende Stank endog al Grund til at befrygte, at en egentlig anatomisk Undersøgelse her vilde blive aldeles utaaelig, om ikke umulig. Ved Ankomsten saaes imidlertid, at

ikke blot hele Dyrets ydre Form, men endog dets Hudfarver havde holdt sig overmaade godt, og, hvor ubehageligt end Arbeidet maatte blive her i Sommervarmen, kunde jeg dog ikke undlade at eftersee og opmaale Kroppen saa nøiagtig som muligt og derefter strax begynde Udarbeidelsen af Skelettet med Knoglerne i deres naturlige Forbindelse.

Det var en Spækhugger, *Delphinus Orca* L., der laae for mig med Bugen og en Deel af den venstre Sideflade i Veiret, navnlig en Han af Middelstørrelse (21 $\frac{1}{3}$ Fod). Det for Spækhuggerne saa characteristisk brogede Udseende, der opstaaer idet Ryggens sorte og Bugens klare, lysegule Farve bagtil paa Siderne af Kroppen snoe sig ind i hinanden og danne symmetriske Figurer, og at mellem Øiet og Brystfinnen altid findes en stor lys Plet i det sorte Felt, havde allerede vakt min Opmærksomhed i flere hundrede Skridts Afstand, og Modsætningen mellem de to Farver syntes ved Forraadnelsen snarere at have vundet end tabt i Styrke, rimeligviis kun fordi Overhudens yderste Lag vare gaaede tabte og de dybere, stærkere farvede Lag derved blevne blottede.

Farveskiftet stemmede i det Hele taget overeens med det paa den bekjendte meget smukke Afbildning, Dr. *Schlegel* har leveret efter et ved den hollandske Kyst i November 1841 strandet Exemplar*). Men der fandtes intet Spor til hiint Exemplars violette Længdestribe langs Rygfinnens Rod, ei heller til dets lille lyse Plet ved begge Brystfinnernes bageste Hjørne. Forsaavidt altsaa stemmede den endnu bedre med en anden meget omhyggelig udført Afbildning, som jeg har Professor *Steensstrups* Velvillie at takke for. Den er ved Foranstaltning af Hr. Adjunct *Thomsen* i Randers tagen efter et midt i Februar 1855 ved Jyllands Østkyst strandet Exemplar, der ligesom Dr. *Schlegels*, var en Hun, kun 13 Fod lang, 8 i Omkreds. Hvorvidt

---

*) Abhandlung aus dem Gebiete der Zoologie und vergleichenden Anatomie. 2det Hefte.

Pletten under Brystfinnerne skulde have været tilstede paa dette Exemplar, lader sig ikke sige, men den violette Længdestribe under Rygfinnen har sikkerlig ogsaa her manglet aldeles. Paa den Spækhugger, som Professor *Nilsson* i 1851 har beskrevet*) og som jeg snart vil have nærmere at omtale, synes ei heller at have viist sig hverken den violette Længdestribe eller den lyse Plet ved Brystfinnernes Rod, men derimod en anden lys Plet i Nakken, som ellers aldrig vides at have været iagttaget. Ved under et kort Ophold i Lund at eftersee de to kun i enkelte ganske uvæsentlige Punkter indbyrdes forskjellige Afbildninger, som Hr. Pastor *Lundberg* har udført efter det Nils-sonske Exemplar, fandt jeg her ogsaa den Anomalie, at den store hvide Plet bag Øiet endnu havde en anden meget mindre foran sig. Hvor meget end alle Spækhuggerne i de nordiske Have i det Hele taget ligne hinanden i deres Farver, kan der altsaa dog forekomme adskillige mindre Afvigelser deri, navnlig med Hensyn til enkelte hvide Pletter paa den sorte Grund. Hvorvidt disse maae betragtes enten som reent individuelle eller som Alders-, Kjøns- eller Artsmærker, vil ikke her endnu kunne drøftes.

Det var et betydelig større og federe Exemplar, end det, der har ligget til Grund for den Schlegelske Afbildning. Dette nemlig, angiver Dr. *Schlegel*, var kun 16¼ Fod langt og afgav neppe for 40 Gylden (30 Rdl.) Tran, medens det her foreliggende var 21 Fod 4 Tommer langt og dets Spæk, efter en senere Meddelelse fra Hr. *Benzon*, udbragte 210 Potter Tran til en Værdi af 87 Rdl. Da det desuden var en Han, det Schlegelske Exemplar en Hun, kunde det ikke undre mig, at den overordentlig kraftige Legemsbygning, der udmærker denne Hvaldyrslægt, her traadte endnu stærkere frem end paa den Schlegelske Afbildning, idet ikke blot Hovedet var større og plumpere,

---

*) Förhandlingar vid de skandinaviske Naturforskarnes 6te Möte i 1851, pag. 56.

Kroppen mindre smægtig bagtil, men ogsaa alle Finnerne langt kraftigere udviklede. Dette gjaldt selv for Brystfinnerne, der dog allerede paa den Schlegelske Tegning vise en meget characteristisk Brede i Forhold til alle øvrige Tandhvalers Brystfinner; endnu mere gjaldt det om Halefinnen, men allermeest endelig om Rygfinnen, der i Virkeligheden ikke havde mindste Lighed med den paa det Schlegelske Exemplar, men derimod strax mindede om den Beskrivelse, som Biskop *Gunnerus* har givet af Stourvangens Rygfinne *). Istedetfor som paa den Schlegelske Afbildning at have en tilbagebøiet Spidse, idet den forreste Rand er hvælvet, den bageste huul, reiste den sig her heelt lodret i Veiret, navnlig med sin forreste Rand, medens den bageste vel var svagt udhulet forneden men derpaa steg næsten ganske lige op og stødte sammen med den forreste i en lige opad pegende stump Spidse, og istedetfor at dens Høide paa det Schlegelske Exemplar kun havde mellem en $\frac{1}{8}$ og $\frac{1}{9}$ af hele Dyrets Længde**), udgjorde den her næsten $\frac{1}{3}$ deraf. I disse Henseender afveg det foreliggende Exemplar ikke blot fra den Schlegelske Afbildning men ogsaa fra to andre nyere Afbildninger, begge af Hunner, nemlig den ovennævnte af Adjunct *Thomsen* og en Contourtegning udført af forhenværende Districtslæge i Sydgrønland, Hr. *Bloch*, efter en der i 1844 strandet Spækhugger, af hvilken Tegning der ved Selskabets afdøde Medlem Dr. *Pingel* er overladt saavel mig som Professor *Nilsson* en Copie. Begge disse Tegninger, saavel den Thomsenske som den Blochske, synes nemlig i næsten alle Udmaalinger at stemme overeens med den Schlegelske. Det eneste Punkt, hvorom dette ikke kan siges at være Tilfældet, er Hovedets Form, og jeg kan ikke tilbageholde den Tanke, at den Schlegelske Afbildning i Henseende hertil er mindre vel lykkedes, idet Snuden er bleven gjengivet for tilspidset, Overkjæben for lav.

*) Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Skrifter. 4de Deel. Kbhvn 1768, Pag. 102.

**) 1 Fod 11 Tommer til 16 Fod 3 Tommer, altsaa $\frac{23}{195}$.

Med Hensyn til Rygfinnen er Sverrigs berømte Zoolog Professor *Nilsson* allerede for 15 Aar siden, ved at betragte den Schlegelske og den Blochske Afbildning bleven opmærksom paa dens ringe Høide, da han dog paa de *Stourvang*, der flere Gange havde viist sig for ham i Havet udenfor Helgelands Kyster havde seet den staae i Veiret som en 2—3 Alen høi Stage (Stør), hvergang de hævdede deres Ryg over Havoverfladen, ligesom ogsaa *Thomas Bell* angiver*) Rygfinnens Høide paa en 19 Fod lang Spækhugger at have været 4 Fod, altsaa over $\frac{1}{5}$ af hele Dyrets Længde. Men det var ei heller undgaaet hans Opmærksomhed, at begge hine Tegninger ere af Hunner, hvorimod det af *Bell* beskrevne Exemplar var en Han, og dette fremkaldte hos ham det Spørgsmaal: »mon ei Hannen har høiere Rygfinne end Hunnen?«**) Men man maa tilstaae, at det ringe Antal Erfaringer, der stod til hans Raadighed ligesaavel kunde have berettiget det Spørgsmaal: mon ei det Schlegelske og det Blochske Exemplar have hørt til en Art af Spækhuggere, der er forskjellig fra *Stour-Vangen* og fra det af *Bell* iagttagne Exemplar? Grunden til, at den berømte svenske Zoologs i 1847 udtalte Formodning hidtil, saavidt vides, er forbleven aldeles upaaagtet, tør maaskee tildeels søges deri, at Mange have anseet denne sidste Formodning for langt mere antagelig, eftersom de skandinaviske Fiskere altid blandt Spækhuggerne have stillet en Lille-Vang i Modsætning til *Stour-Vang*, *Fabricius* ogsaa allerede endog meget strængt (under Navnet *Physeter microps*) har adskilt Grønlændernes *Ardluk*, der aabenbart er en Spækhugger, fra *Ardlurkssoak* (hans: *Delphinus Orca*, *pinna dorsis altissima*), og at man altsaa neppe turde ubetinget forkaste den Lacepedeske Adskillelse mellem en *Delphinus gladiator*, om hvilken der udtrykkelig angives***) at dens Rygfinne kan være over $\frac{1}{5}$ af hele

*) *British quadrupeds* London 1837 pag. 481.

**) Skandinavisk Fauna, 1ste Deel, 2den Udgave, i Noter til Pag. 606.

***) *Lacépède histoire naturelle des cétacés* Paris l'an XII. pag. 301.

Dyrets Længde, og en *Delphinus orca*. Spørgsmaalet forekommer mig imidlertid at maatte holdes aabent, saalænge man ikke havde iagttaget en Spækhuggerhan med lav, eller en Hun med høi Rygfinne.

At ialfald hverken en tilsvarende Arts- eller Kjønssadskillelse kan fastsættes efter de enkelte, om end symmetriske Farvepletter fik her en yderligere Bekræftelse; thi ligesom det Thomssenske Exemplar allerede havde afgivet et Exempel paa en Hun med den lave Rygfinne (nemlig $1\frac{1}{2}$ Fod paa et 13 Fod langt Individ, altsaa kun lidt over $\frac{1}{9}$) paa hvilket der ikke gjenfandtes det Schlegelske Exemplars violette Rygstribе, saaledes forelaae her en Han med meget høi Rygfinne men uden Spor til det Nilssonske Exemplars lyse Nakkeplet. Imidlertid maa Spørgsmaalct om Spækhuggernes Artsforskjellighed endnu være at prøve ved en Sammenligning af Skelettet, og jeg vil derfor komme tilbage dertil ved en følgende Leilighed.

[Efter Nedskrivningen af Ovenstaaende er et nyt bekræftende Exempel kommet mig i Hænde, som jeg ikke kan undlade her at tilføie. Hr. Hofjægermester *Benzon* havde meddeelt mig, at paa Godset Steenalt, Randers Amt, forefindes et Oliemaleri af en i det 17de Aarhundrede ved den hosliggende Kyst strandet Spækhugger. Jeg henvendte mig til Godsets nærværende Besidder, Hr. Hofjægermester *Bruun* med det Ønske at faae en Copi deraf, og havde den Glæde nogen Tid efter at modtage en saadan, 53 Tommer bred, 38 høi, meget omhyggelig udført i Vandfarver, med følgende Overskrift: »Anno 1679 d. 27de December Da Kom Denne Fisk Herudi fioren ved voer Fergested: Hvor den blef Shut af Velbürdig Christen Seefeldt til Steenalt først med en Musquette Kuule Gjennem Hovedet oc dereffter med 9 store, rende Kuuler udi Livet ved nagelen, inden Den kunde, doe oc, Bergis — Dens Lengde Vaar $9\frac{1}{2}$ Sellandtz alne — oc dens brede um Krring, $6\frac{1}{2}$ Sellandtz-alne.«

Tegningen indeholder, som man kunde vente, flere grove Feil i zoologisk Henseende, Stillingen af Dyret er ganske for-

dreiet, men heldigviis saaledes, at man baade seer de qvindelige Genitalier og den lave Rygfinne, ligesom ogsaa Farvningen tydelig nok viser det at være en Spækhugger, navnlig ved de vxlende sorte og lysegule Længdebaand paa Siderne og den store lysegule Plet bag Øiet.]

Vi vende nu tilbage til Betragtningen af den her foreliggende Spækhuggerkrops Ydre. Det var, som allerede anført, ikke blot Rygfinnen, men alle Finnerne overhovedet, der viste sig meget store og kraftige. Alle de tre mig i Afbildninger bekendte Hun-Spækhuggere have en forholdsviis smal Halefinne, paa den Schlegelske $\frac{11}{39}$ af hele Dyrets Længde = 0,282; paa den Thomsenske $3\frac{1}{2} : 13 = 0,27$, paa den Blochske endnu smalle, paa dette Exemplar derimod $6\frac{1}{4} : 21\frac{1}{3} = 0,31$, og efter Thomas Bell*) skal dens Brede endog kunne naae til over $\frac{1}{3}$ altsaa 0,333 af Legemets Længde.

Med Hensyn til Brystfinnerne, da ere disse hos alle Spækhuggere meget store og især meget brede, lig runde Skovle; men paa det Schlegelske Individ var deres Længde dog kun 0,123 af Dyrets Længde, deres Brede 0,087, paa dette derimod Længden 0,183, Bredden 0,15, altsaa til hiint Exemplars i Længden omtrent som 3 : 2, i Bredden henimod det Dobbelte, følgelig i Omfang næsten 3 Gange større. Paa det af *Th. Bell* anførte Exemplar vare de forholdsviis mindre, nemlig i Længden som 0,149, i Bredden som 0,125 til hele Dyrets Længde.

I det Hele taget synes disse Erfaringer unegtelig at tale til Gunst for den Nilssonske Formodning, som om den overveiende Kraft og Styrke, der i alle glubende Rovdyrslægter gjør sig gjeldende hos Hannen fremfor hos Hunnen, ogsaa her træder frem, og det navnlig i Finnerne i Almindelighed og Rygfinnen i Særdeleshed, — og at Spækhuggerne i Sandhed ere glubende Rovdyr, vil jeg strax faae Leilighed til nærmere at oplyse.

Man havde sagt mig, at det Hvaldyr, man kjørte mig hen til, ventelig havde forslugt sig, thi der sad en halv Sælhund

*) I. c. pag. 481.

i dets Flab, og unegtelig saaes her et Par Sælhundepoter hænge frem. Ved nøiere Eftersyn viste det sig imidlertid kun at være et iturevet tørret Sælskind, der for største Delen sad fast dybere indeni Gabet. Paa den udhængende Deel kunde skjønnes at det havde været krænget, dog med Undtagelse af Poterne, der altsaa endnu sad paa Skindets haarede indadvendte Flade men derfra hang ud gennem en stor Rift. Da hele Stykket omsider kom frem, viste det sig, at ogsaa det knuste Hoved var bleven udenfor Krængningen og altsaa havde faaet Plads indeni det krængede Skind.

Samtidig med Eftersynet af Dyrets Ydre begyndte Udmaalningen, der gav følgende Resultat:

Hele Længden	21' 4"
Kroppens Omkreds (ved Rygfinnen)	13'
Hovedets — (ved Blæsegattet)	9' 8"
Mundspaltens Længde	1' 7"
Fra Mundvigen til Øiet	6"
Øiespaltens Længde	1 1/2"
Fra Øiet til Øret	11"
(Øreaabningen 4" lavere end Øiet)	
Fra Snudespidsen til Brystfinnen	3' 7"
Brystfinnens Rod	1' 4"
— Brede	3' 2 1/2"
— Længde	3' 11"
Fra Snudespidsen til Blæsegattet	2' 7"
- — - Rygfinnen	7' 10"
Rygfinnens Rod	2' 10"
— Høide	4'
Fra Snudespidsen til Navlen	8' 9"
- — - Kjøns spalten	11' 6"
Kjøns spaltens Længde	1' 5"
Fra Kjøns spalten til Gattet	1' 3"
Gattets Længde	2"
Fra Gattet til Haleindsnittet	7' 1"

Halerodens Høide	1' 11"
Længden af Halefløienes Rod . . .	2'
Halefjennens Brede	6' 3"
Lemmets Længde	3' 2"
— Omkreds ved Roden . .	2' 2 $\frac{1}{2}$ "

Efterat Udmaalingen var fuldendt, bleve alle Finnerne satte af, hvorpaa Afspækningen begyndte tilligemed det besværlige Arbejde at borttage de større Kjødmasser, og rense Skelettet saavidt, at det kunde lade sig transportere med Dampskibet til København. Spækket var paa Rygsiden indtil 6" tykt, paa Bugen kun 2". Ingen Snyltedyrs opdagedes derpaa eller deri. Flensningen og Bortskjæringen af Kjødet optog med 6—8 Mands Hjælp det meste af Dagen, et Par Mænd bragte uophørlig de afskaarne Spækstykker til de dertil bestemte Tønder, et Par andre slæbte de store Kjødmasser ved Hjælp af Kroge og Reb ud til Strandbredden, for umiddelbart at kaste dem i Søen. Jeg selv var imidlertid beskjæftiget med at undersøge de afskaarne Dele, navnlig Hovedet og Kjønndelene. Hele Arbejdet ved disse stærkt forraadnede Dele var ikke alene i og for sig meget besværligt men blev desuden ved den forfærdelige Stank, der langt overgik Alt, hvad jeg nogensinde ellers har oplevet af det Slags, i den Grad modbydeligt, at der unegtelig hørte en meget fast Villie til at holde det ud. Det varede alligevel saagodtsom uafbrudt hele Dagen indtil efter Solnedgang, hvorpaa vi omsider skred til at aabne Underlivet.

Neppe var dette skeet, førend hele Opmærksomheden fængsledes af den paafaldende store Mave (den første, af Spiserørets Overhud beklædt), som derved kom for Dagen, og hvori der nok skjønnes at kunne ligge, ligesom i det af Prof. Nilsson iagttagne Exemplar*), 4 store Sælhunde hele og holdne. Den blev strax aabnet. Desværre forsømte jeg forud at maale den,

---

*) Förhandlingar vid de skandinaviske Naturforskarnes sjette Möte. Stockholm 1855. Pag. 55.

men efter Øiemaal at dømme havde den omtrent en Længde af 6 Fod, en Brede af $4\frac{1}{2}$, og, hvor forberedt jeg end havde været paa at finde noget Overordentligt deri, var det dog et høist overraskende Syn, strax at faae Øie paa en 5—6 Sælhunde, dels store dels smaa, alle flaaede og derhos i den Grad ligesom flettede ind i hinanden, at det, for nøiagtigt at tælle dem, var nødvendigt, at trække dem ud hver for sig. Men under denne Udtrækning steg den almindelige Forbauselse stedse meer og meer — der var nemlig ikke saa ganske faa Øienvidner tilstede — da det længe syntes, som om der ved hver Krops Udtagelse vilde vise sig flere nye dybereliggende; et Par af dem syntes at være friskflaaede, de fleste halvfordøiede eller allerede faldne fra hverandre, nogle kun endnu tilbage i Form af løsrevne Skeletdele. Haandlangernes Interesse syntes især at vækkes ved en overordentlig Mængde brikformede Legemer, der lignede Monter men snart viste sig at være Endeplader af unge Marsvinehvirvellegemer. Meer og meer kom der nemlig ogsaa Marsviin for Dagen, dog kun eet næsten heelt, de fleste halvopløste eller kun kjendelige i deres afpillede Skeletdele. Det blev da nødvendigt, for at faae Antallet af de slugte Dyr nøiagtigt bestemt, at ordne dem i Rækker, hvorved jeg for Marsvinenes Vedkommende holdt mig alene til Hovederne. Resultatet var, at der i denne Mave fandtes af Marsviin 13, af Sælhunde ligeledes 13, men hvortil endnu kom en 14de, megel lille, der heel og holden, skjøndt stærkt medtaget af Fordøielsen, var sluppen ind i den anden Mave (maaskee først efter Døden). Hvis man hertil endnu vilde tælle det Sælhundeskind, der, som allerede anført, fandtes fastsiddende mellem Dyrets Tænder, saa vilde de slugte Sælhundes Tal blive 15. Men vel betænkt, er det dog klart, at dette tomme Skind i Dyrets Gab har tilhørt en af de i Maven forefundne flaaede Kroppe, og altsaa ikke bør tælles særskilt; thi vel fandtes i dette Skind endnu et knuust Cranium, men jeg tør ikke paastaae, at dette jo kan have manglet paa een af de i Maven fundne halvopløste Sælhunde (der ikke, som

Marsvinene, vare blevne talte efter Cranierne). I den af Professor *Nilsson* iagttagne Spækhugger fandtes de fire Sælhunde endnu forsynede med Hud og Haar, men alle »paa samme Maade huggede tvert over fra Nakken til den nederste Deel af Brystkassen«, hvoraf min berømte Ven gjør den Slutning*), »at Sælhundene ere blevne grebne, ikke bagfra, men fra Siden, idet de, for at undkomme, have søgt at bevæge sig i Krumbugter«. I mit Exemplar vare, som allerede anført, alle Sælhundekroppene flaaede, og for at dømme om den Maade, hvorpaa de ere blevne grebne, har jeg kun det i Flaben fastsiddende Skind at holde mig til. Ogsaa dette var ituskaaret i Midten, men jeg tilstaaer, at jeg troede at kunne forklare mig Indsnittet som udført, idet Dyret var blevet fattet af Spækhuggerens Tænder omtrent midt over Livet, altsaa bagfra. At *John Hunter* har kunnet finde en enkelt afskaaret Marsvinehale i Maven af det af ham iagttagne Exemplar**) synes ialfald at bevise, at idetmindste Marsvinene snappes bagfra. Men hvad jeg vil lægge mere Vægt paa er, at ligesom Hudløsheden af de i Spækhuggerens Mave liggende Sælkroppe beviser, at disse Dyr efter at være slugte under Fordøielsen blive flaaede, saaledes synes den Omstændighed, at der i Maven selv kun fandtes svage Spor til afflaaede Skind, hvorimod et heelt, tildeels endnu behaaret, hang fast mellem Dyrets Tænder, ikke mindre tydelig at vise, at de afflaaede Skind endog temmelig hurtigt kastes op***). At Knoglerne for allerstørste De-

*) Förhandlingar. Skandin. Naturf. 6te Möte; Pag. 58.

**) Philosophical transactions Vol. 77 (for Aaret 1787) Pag. 411.

***) Spækhuggernes Opkastning af de tomme Skind synes allerede i Oldtiden idetmindste eengang at være bleven iagttaget, men ikke forstaaet. Naar nemlig Plinius mener (*Lib. IX. Cap. V. v. VI*), at den i hans Tid i Havnen ved Ostia indespærrede og af Keiser Claudius angrebne og dræbte »Orea« var bleven lokket ind i disse Farvande ved Skibbruddet af et med Dyrehude ladet Skib, paa hvilke den havde spist sig mæt i flere Dage, saa kan en saa besynderlig Mening neppe forklares hedre end just derved, at man har set den kaste tomme Skind op under dens Indespærring i Havnen. Dermed turde da ogsaa al Tvivl om, hvorvidt dette

len fordøies i Spækhuggerens Mave, ligesom i de fleste andre Rovdyrs, bekræftes fuldkomment af den store Mængde afpillede Marsvinebeen, som deri forefandtes meer eller mindre angrebne af Opløsningen. Ogsaa til at vise hvornaar og hvorledes de nedslugte Dyrekroppe flaaes indeni Maven, egnede det i Gabet siddende Skind sig ret godt i flere Henseender. Af de mange endnu paasiddende Haar seer man, at Flaaningen maa gaae for sig kort efter Skindets Løsning under Opløsningen; og af den Maade hvorpaa det var krænget, skjønner man, at ved Mavevæggens bekjendte meget kraftige Bevægelser under Fordøielsen skydes de hudløse Kroppe ud af Skindet gennem det under Opnapningen frembragte Indsnit, hvorved dog Hovedet og Poterne undertiden kunne rive af og blive tilbage deri. — Af Fiskebeen forefandtes i dette Tilfælde ingen, hvilket vel tør henregnes til de sjeldnere Tilfælde, eftersom ikke blot i Prof. *Nilssons* Exemplar fandtes en Mængde Been af Lax, men ogsaa i Prof. *Mulders* *), som var strandet paa den hollandske Kyst den 15de April 1832, en Mængde af en *Raia clavata*. At overhovedet Spækhuggerne for en meget stor Deel nære sig af større Fisk har længe været almindelig bekjendt.

Samtidig med Undersøgelsen af Maveindholdet var, da Mørket allerede begyndte at falde paa, hele Tarmrøret blevet udskaaet. Det laae nu udstrakt i hele sin Længde paa Stranden og fandtes ved Udmaaling at være 177' 8", altsaa at have over 8 Gange Dyrets Længde, hvilket endog er længere end hos Hvaldyrene i Almindelighed.

Hofjægermester *Benzons* Folk holdt hele Natten Vagt ved de til Side lagte Dele og det nu allerede temmelig reengjorte Skelet, paa hvilket sidste der dog endnu var et Par Dages Arbejde tilbage for min medtagne Præparateur, før det kunde

---

Dyr virkelig har været en Orca og ikke en Kaskelot, være hævet, eftersom Kaskelotterne ikke vides at spise varmblodige Dyr med Hud og Haar.

*) Leeuwarder Courant 1832 Nr. 31, 32, 43, 45 og 47.

haabes at ville blive modtaget paa det til Kjøbenhavn afgaaende Dampskib.

Det havde været en høist anstrengende Dag for os Alle, og saavel jeg som Præparateuren følte os unegtelig, efterat have tilbragt saa mange Timer i umiddelbar Nærhed af den raadne Hvaldyrkrop, overmaade ilde tilpas; men ved den udmærkede Gjestfrihed, vi de to paafølgende Dage kunde nyde godt af paa Hofjægermester *Benzons* Gods, blev dette Ildebefindende dog snart forvundet.

At Spækhuggerne, der i deres Ydre altid ere saa let kjendelige fra alle andre Tandhvaler ved deres særdeles kraftige Bygning, tykke Tænder i begge Kjæber og høie Rygfinne, ikke blot nære sig af store Fisk, men ogsaa af varmbloedige Dyr, navnlig Sæle og Marsviin, ja flokkeviis endog anfalde selv de allerstørste Hvaler og med Tænderne afrive dem Spæk og Kjød indtil de forbløde, har fra Arilds Tid ganske almindelig været paastaet af Søfarende og Kystbeboere i alle Himmelegne.

Plinius synes at have faaet Efterretninger herom fra Atlanterhavets Kyster, idet han (*Liber IX, Cap. 15*), efterat have sagt, at Hvalfisk (*Balæna*) ikke sees *in gaditano oceano* før Vinterens Komme (*ante brumam*) og der til visse Tider skjule sig i Læ af Bugter, hvori de foretrække at kaste deres Yngel, tilføjer, at dette vide Orca-erne, en dem fjendtlig Dyreslægt, der kun kan lignedes med en umaadelig Kjødmasse, rædsom ved sine Tænder. Hvalfiskene, siger han, søge deres Frelse i Flugten ud i det aabne Hav, men Orcaerne stille sig imod dem, og myrde dem i de snevre Farvande eller jage dem ind paa Land. Kongespeilets Forfatter giver endog et aldeles naturtro Billede af deres Character i sin Beskrivelse af Vognhvalerne. »I deres Grumhed mod andre Hvaler«, siger han, »ere de lige med Hunde mod andre Dyr, idet de samles i Flokke og anfalde store

Hvaler, og hvor der er en stor Hval alene, bide og udmatte de den, indtil den faaer sin Død deraf.«

En streng videnskabelig Beretning om disse Rovhvaler fik man først i *Sibbalds* udmærkede Skrift *Phalainologia nova*, der udkom 1692. Aaret forud vare 7 eller 8 af disse Dyr løbne paa Grund i Forth-Fjorden. For de skotske Fiskere synes de at have været velbekjendte Gjæster, og de Beretninger, som *Sibbald* fra dem fik om deres Rovdyrnatur stemmede i det Væsentlige overeens med hine fra Fortidens Forfattere. Men *Sibbald* fik desuden ved denne Leilighed fra flere Øienvidner nøiagtige Beskrivelser om deres Ydre. Ifølge een af disse Beskrivelser havde af to Individuer, det ene en Længde af 18 Fod, det andet af 22, og begge i hver af Kjæberne 30 Tænder af forskjellig Form og Størrelse. Een af Tænderne staaer afbildet i *Sibbalds* Værk (øverst paa den 2den Tavle). Det er den allerbageste og mindste i een af Tandrækkerne, saavidt skjønnes kan, i Overkjæben. Kroppens Farve siges at være lig den af en Hest, der er spraglet ved store Pletter (*equi maculis variegati*). I en anden af disse til *Sibbald* indsendte Beskrivelser siges Dyret udtrykkelig at have været en Han, 24 Fod lang, Rygfinnen at have været over 3 Fod høj, Bugen sneehvid, det øvrige Legeme kulsort, men med en stor hvid Plet over hver Skulder (*humerus*). Begge disse Beskrivelser maae vistnok kaldes meget gode, naar man tager Hensyn til, at de ere gjorte, ikke af *Sibbald*, men af Lægfolk i Slutningen af det 17de Aarhundrede. Om Orcaernes Farve udtaler *Sibbald* sig iøvrigt et andet Sted endnu bestemttere i følgende Ord: Ryggen er sort, Bugen hvid, Siderne midt mellem begge disse to Farver, undertiden brogede (*versicolor*) og afdeelte overmaade smukt i hvide og sorte Pletter. Om deres Størrelse i Almindelighed angiver han, at den ligger mellem 15 og 25 Fods Længde, og med Hensyn til Tændernes Tal føier han til den ovenstaaende Angivelse af de 30 i hver Kjæbe, at nogle kun have 20 i hver.

Efter en saa klar Fremstilling af Orcaernes Levemaade, Størrelse, Tandantal og høist characteristiske Farve, skulde man neppe troe, at de i noget Tilfælde vilde kunne forvexles med andre Hvaldyr. Alligevel blev dette dog Tilfældet, og, besynderligt nok, vil det neppe være vanskeligt at vise, at det just skete fordi man altfor ubetinget holdt sig til de hos *Sibbald* forefundne Angivelser i Almindelighed.

Under *Balæna* forstod nemlig *Sibbald* alle større Hvaldyr, og i sin *Phalainologia* omhandler han kun dem deraf, som han vidste vare forekomne ved de skotske Kyster, nemlig: 1) Spækhuggerne; 2) en ved Ørkenøerne indstrandet Flok Hvaldyr, 102 i Alt, de største 24 Fod lange, de mindste 12, med Tænder i Underkjæben, men i Overkjæben kun med Gruber, hvori disse passede ind, paa Ryggen med en Fremstaaenhed (*asperitas*), der ikke egentlig kunde kaldes en Finne — aabenbart en Flok smaa Kaskelotter, en af de saakaldte Skoler; 3) en i Forthfjorden forulykket Flok Tandhvaler, 25 i Alt, de fleste 12 Fod lange, nogle kun 9 eller 10, formodeulig en Flok Grinder. Alle disse Hvaldyr omhandles i *Phalainologiens Sectio I*.

I dens *Sectio II* beskrives *Balæna majores in inferiore maxilla tantum dentata*. Disse benævnes ogsaa *macrocephala*, idet deres Hoved siges et udgjøre mindst $\frac{1}{4}$, ofte $\frac{1}{3}$ eller derover af hele Dyret. Der tilføies, at dette store Hoved altid indeholder Spermacet og desuden har en særegen Form, navnlig ved en stor Fremragning ovenpaa Craniet, og derved, at Overkjæben er langt bredere og mere fremragende end Underkjæben. Paa Videnskabens nærværende Standpunkt synes det tydeligt nok, at her ene og alene er Tale om Kaskelotter; men *Sibbald* kjendte denne Form kun af Andres Beskrivelser og Afbildninger, og disse vare dengang alle tagne efter Individuer, strandede paa de europæiske Kyster og liggende med Bugen i Veiret. Den lille og utydelig begrændsede Kaskelottrygfinne (*the hump*) var i intet Tilfælde bleven iagttaget, og *Sibbald* antog, at de egentlige Kaskelotter slet ikke havde nogen saadan. Han omhandler dem i den

anden Sections 1ste Capitel under Navn af *balæna macrocephala, quæ binas tantum pinnas laterales habet*. Det hændtes nu i hans Tid to Gange, at en Kaskelot strandede paa de skotske Kyster; den ene Gang var det i Forthfjorden i Februar 1689, den anden Gang paa Ørkenøerne 1687, og i begge blev det af Øienvidner angivet, at de havde havt en Rygfinne. Han antog dem altsaa ikke for at være egentlige Kaskelotter. Af dem begge bragtes ham endvidere nogle Tænder og disse vare meget afvigende fra hinanden, d. v. s. netop saa afvigende, efter hvad man seer af deres Afbildninger paa Phalainologiens 2den Tavle, som overhovedet unge endnu uslidte Kaskelottænder ere fra gamle afslebne. Men *Sibbald* tog disse Aldersforskjelligheder for Artsmærker og fik saaledes, i Modsætning til de egentlige Kaskelotter, der mærkedes som rygfinneløse, 1) en *Balæna macrocephala, quæ tertiam in dorso pinnam sive spinam habet, et dentes in maxilla inferiore arcuatos falciformes*, og 2) en *balæna macrocephala tripinnis, quæ in mandibula inferiore dentes habet minus inflexos et in planum desinentes*. Om den førstnævnte (det yngre Individ fra Forthfjorden) berettes det ham, at man ikke nøiagtig havde kunnet udmaale det, efterdi det i sin sidste Kamp tildeels havde boret sig ind i Sandet. Alligevel bragte man ham en Tegning deraf, og *Sibbald* fandt, at denne i det Hele kom nærmest Kaskelot-Afbildningen paa den 42de Tavle til *Johnstones historia naturalis*, og i Henseende til Hovedet den paa Hvaldyrpladen i *Willoughby's historia piscium*, formodentlig forsaauidt Tænderne her vise sig spidse. At dømme efter det Kopperstik, som *Sibbald* har givet efter samme Tegning paa første Tavle af sin *Phalainologia*, maa man dog tilstaae, at Ligheden med disse to meget gode Kaskelotafbildninger er overmaade svag. Det meest Kaskelotlignende derpaa er, besynderligt nok, netop den meget lave Rygfinne; og at det virkelig har været en Kaskelot derom foreligger det bedste Vidne i den af *Sibbald* selv undersøgte og afbildede Tand.

Det Samme gjelder om den ved Ørkenøerne strandede Hval, hvoraf *Sibbald* eiheller havde faaet Andet at see, end nogle Tænder, 4 til 5 Tommer lange, eftersom den, hvoraf han har leveret en Afbildning, tydelig nok har været en gammel, stærk afslidt Kaskelottand. De Folk, der bragte ham Efterretning om Tilfældet og flyede ham Tænderne, sagde, at det havde været en meget stor (*prægrandis*) Hval af Hunkjønnet, med Blæsegattet paa Panden; Hovedet 8 eller 9 Fod høit, indeholdende overmaade meget Spermacet, med Tænder i Underkæben alene. Een sagde ham, at der havde været en Finne paa Ryggen, som han sammenlignede med en Besanmast, (*mizan-mast*), og den samme Mand angav, at man ogsaa havde seet en Han af samme Slags, der skjønedes at have havt en Længde af 24 Favne (*orgyia*). Denne sidste Angivelse er ganske vist overdreven, men beroede ogsaa kun paa et Skjøn om et fritsvømmende Dyr; den havde knuust alle de Baade, der nærmede sig det. Hans Angivelser derimod om det indstrandede Exemplar staae i det Hele taget ingenlunde i Modstrid med hvad Tænderne vise at det har været for et Dyr, nemlig en stor og gammel Kaskelot. At han har udhævet Hovedets betydelige Høide og Blæsegattets Sæde paa Panden, taler til Gunst for hans Jagttagelsesevne, thi dengang synes Kaskelothovedets høist characteristiske firkantede Form, med Blæsegattet heelt fortil, endnu ganske at have undgaaet de lærde Naturkyndiges Opmærksomhed.

At han sammenlignede den saa svagt fremtrædende Kaskelot-Rygfinne med en Besanmast, er forekommet Mange ligefrem at modbevise Tydningen af Dyret som en Kaskelot, men dog rimeligviis kun fordi man (ligesom *Artesi*) ved en Besanmast har tænkt sig en overmaade høi Mast. I Sømandssproget betyder imidlertid dette Navn ikke den høieste, men den nærmest ved Roret staaende Mast, uden Hensyn til om den er stor eller lille, og Kaskelottens lille Rygfinne (Sydhavsfangernes *hump*) staaer i Virkeligheden langt tilbage, nemlig lige over Gattet, medens en

ubetydeligere Fremragning i Ryggens Midtlinie (som de kalde *bunch*) findes længere fortil lige over Mundvigen. Kun een af Angivelserne synes ligefrem at maatte kaldes urigtig, nemlig den, at Dyret har været en Hun; thi den afbildede Tand beviser ikke alene, at det har været en Kaskelot, men derhos en meget stor Kaskelot, og Hun-Kaskelotterne opnaae, som bekendt, aldrig meer end $\frac{1}{3}$ af Hannens Størrelse. Men ingen Feiltagelse hænder hyppigere for den Uøvede med Hensyn til Hvaldyrene end den, at tage en Han, hvis Lem ikke er trukket frem af Kjønsspalten, for en Hun.

Dette være sig nu som det vil, saameget er vist, at naar *Sibbald* antog dette Hvaldyr, hvis meget store Hoved indeholdt en stor Mængde Spermacet og kun havde Tænder i Underkjæben, for en saavel fra de almindelige Kaskelotter som fra den i Forthfjorden strandede forskjellig Art, saa skete det ingenlunde paa Grund af den formeentlige store Høide af Rygfinnen, men kun paa Grund af en saadan Finnes Tilstedeværelse overhovedet.

Ved Begrundelsen af det Linnéiske System optog *Artesi*, til hvem, som bekendt, Ordningen af Fiskene og Hvaldyrene var overladt, blindthen alle de af *Sibbald* betegnede Slags *Balænae* som særlige Arter. Dem med Tænder i Underkjæben alene deelte han i to Slægter: *Catodon* og *Physeter*, alt eftersom de hos *Sibbald* fandtes angivne at mangle eller at have Rygfinne; men i den 10de Udgave af sin *Systema naturæ* slog *Linné* disse to Slægter sammen under Fællesnavnet *Physeter*. Denne Slægt kom saaledes til at indbefatte følgende Arter:

1) *Ph. Catodon*, grundet paa den Beretning, som *Sibbald* havde faaet om den ved Ørkenøerne indstrandede Flok af 102 smaa Kaskelotter. Dens Character lød, ifølge denne Beretning: *Ph. dorso impenni, fistula in rostro*.

2) *Ph. macrocephalus*. Herved forstodes den almindelige Kaskelot, saaledes som man i *Sibbalds* Tid tænkte sig den efter de dengang foreliggende Beskrivelser og Afbildninger, navnlig

den af *Clusius*, der udtrykkelig havde angivet *), at dens Blæsegat fandtes paa Hovedet henimod Ryggen og ikke havde talt om nogen Rygfinne. Dens Characterer kom derifølge til at lyde: *Ph. dorso impenni, fistula in cervice.*

3) *Ph. microps.* Dens Characterer lød: *Ph. dorso spina longa, maxilla superiore longiore*, hvori det ikke er let at gjenkjende *Sibbalds*: *Balæna macrocephala, quæ tertiam in dorso pinnam sive spinam habet, et dentes in maxilla inferiore arcuatos falciformes*, eller med andre Ord hans unge Kaskelot fra Forthfjorden, paa hvilket Individ det dog af Synonymien fremgaaer, at Arten er opstillet.

4) *Ph. Tursio.* *Dorso pinna altississima, apice dentium plano*: *Sibbalds* gamle Kaskelot med afslidte Tænder, hvis Rygfinne var bleven sammenlignet med den nærmest Roret staaende Skibsmast.

Denne meget uheldige Deling af den i de nordlige Farvande endnu i det 18de Aarhundrede temmelig ofte forekommende Kaskelot var ganske overordentlig vildledende i den Linnéiske Periode. Hvergang Talen var om et nogenlunde stort Hvaldyr med høi eller meget høi Rygfinne, hvis Tandforhold de ikke kjendte, maatte deres Tanke ikke just falde paa Slægten *Orca*, hvis Characteristik slet ikke indeholdt Noget om Rygfinnens overveiende Høide, men kun lød: *Delphinus rostro sursum repando, dentibus latis serratis* (en Arts-Character, der var taget efter *Ray* men vel tør siges at passe bedre paa en Hai, end paa en *Orca*). Derimod maatte deres Tanke nødvendigviis i hvert saadant Tilfælde falde paa de to Linnéiske Kaskelotarter *Physeter microps* og *Ph. Tursio*, saameget mere, som Zoologernes Bestræbelser i den Periode næsten udelukkende gik ud paa, at faae de iagttagne Dyr henførte til de i Linné's *Systema naturæ* opførte Arter.

At Spækhuggerne fra Arilds Tid have været kjendt i Norden

*) Exoticorum liber VI, Cap. 17.

med Hensyn til deres Rovdyrnatur, navnlig under Navn af Vognhvaler, have vi allerede seet i det ovenfor givne Citat af Kongspeilet. Under samme Navn, nemlig som Vagn, gjaldt de ogsaa for de norske Fiskere i alle de følgende Aarhundreder. Ja man skjelnede ganske almindelig Vagnene med lavere og Vagnene med høiere Rygfinne under Navn af Lille-Vagn og Stour-Vagn eller Staurhynning; men paa den nysangivne Linnéiske Character for *D. orca* skulde neppe Nogen kunne gjenkjende dem. Da i Aaret 1762 en Tegning og Beskrivelse tilligemed nogle Tænder af en Stour-Vagn kom den lærde Biskop *Gunnerus* i Hænde, kunde han med Føie sige, at ingen systematisk Forfatter ordentlig havde behandlet dette Dyr, og finde sig berettiget til at opstille den i Systemet som en ny Art med Characteren: *Delphinus Orca dorsi pinna altissima, dentibus subconicis parum incurvis.**)

O. F. Müller optog i sin *Prodromus zoologiæ danicæ* (1776) denne nye Orca-Art (*pinna dorsi altissima*) ved Siden af den Linnéiske, og han udelod derhos den Linnéiske *Physeter Tursio*, der alt forud var bleven betegnet ved en meget høi Rygfinne, som om han antog, at det Sibbaldske Exemplar, hvorpaa denne *Physeter pinna dorsi altissima* var bleven opstillet, havde været en høifinnet Orca. Men, besynderligt nok, henførte han den norske Staurhynning (der er Synonym med Stour-Vang) samtidig ogsaa endnu (efter *Ströms* Exempel) til den Linnéiske *Physeter microps*, ret som om han antog, at der ogsaa gaves Staurhynninger med tandløs Overkjæbe. — *O. Fabricius* lærte i Grønland at kjende saavel høifinnede som lavfinnede Spækhuggere, de første under Navn af *Ardlurk-soak*, de sidste af *Ardluk*. I de første gjenkjendte han den af *Gunnerus* beskrevne *D. Orca pinna dorsi altissima, dentibus subconicis, parum incurvis*; men, idet han stræbte efter at vedligeholde alle de Linnéiske Arter,

*) Det Kongl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter, 4de Deel: Kbhvn 1768. Pag. 110.

overførte han denne Character paa den Linnéiske *D. Orca*, som derved kun kom til at indbefatte de høifinnede Spækhuggere. Til de lavfinnede fandt han derefter ikke noget Artsnavn i den Linnéiske Slægt *Delphinus*, hvorimod han i Slægten *Physeter* — selv efter ganske vilkaarligt at have overført det Linnéiske Artsnavn *Ph. catodon* (de smaa Kaskelotter fra Ørkenøerne: *dorso impenni, fistula in rostro*) paa den grønlandske Pernak med Characteren: *dorso pinnato, apice dentium plano*) — endnu forefandt Artsnavnet *Ph. microps* (*Ph. dorso spina longa, maxilla superiore longiore*) at besætte. *O. F. Müller* havde allerede, som nys anført, tildeels regnet Staurhynningen herhen, *Fabricius* fulgte ham heri men foiede dertil endnu de Norskes Lille-Vagn, hvorved da ganske naturlig Ardluk maatte følge efter. Nu blev det altsaa de lavfinnede Spækhuggere, der antoges for at være tandløse i Overkjæben. Grønlænderne sagde rigtignok *Fabricius*, at Ardluk virkelig ogsaa havde Tænder i Overkjæben, og han selv havde aldrig faaet Leilighed til at eftersee Andet end Underkjæben. *Fabricius* vidste ogsaa, endog bedre end nogen anden Naturforsker, at disse Ardluk vare glubende Rovdyr i samme Forstand af Ordet som Ardlurksoak; han angiver selv at hine og disse leve i Fælledsskab, og Ingen har givet en saa træffende Skildring af den Maade, hvorpaa Ardluk jage Sælhundene, som netop han. Men paa den Tid var det en meget udbredt Antagelse, at Kaskelotterne vare nok saa glubende Dyr som Spækhuggerne; der forelaae *Fabricius* ikke noget bestemt Beviis for, at disse Ardluk ikke dog maaskee vare tandløse i Overkjæben, og ved at antage dem for at være det, fik man alle disse forskjellige Tandhvaler indordnede i det Linnéiske System, som man dengang var meget tilbøielig til at ansee for ufeilbart. De lavfinnede Spækhuggere bleve saaledes henviste til Kaskelotterne, blandt hvilke de fik Navnet *Ph. microps*.

Denne store Vildfarelse maatte nu have tilfølge, at hele den udmærkede Skildring, som *Fabricius* havde givet af Spækhuggerens Sælhundejagt blev tillagt en Art Kaskelotter. Den

allerede gængse Forestilling om Kaskelotterne, at de skulde nære sig af varmblodige Dyr — skjøndt man nu veed, at de, som deres Tandforhold allerede udviser, næsten udelukkende holde sig til Blæksprutter, og Hannerne kun i deres opæggede Tilstand bruge deres Tænder som skarpe Angrebsvaaben — blev saaledes end yderligere bestyrket, ja alle hine bekendte Angivelser af Søfarende og Kystbeboere om glubende Hvaler bleve uden videre ogsaa regnede denne formeentlige *Physeter microps* til Last. Saaledes navnlig af *Lacépède*, der i dette Aarhundredes Begyndelse gjaldt for Cetologiens Voldgiftsmand. Imidlertid maa man tilstaae, at Vildfarelsen havde saa godt som ingen Indflydelse paa Artsbestemmelsen, hvergang en Rovhval virkelig forelaae. En saadan saaes aldrig at mangle Tænderne i Overkjæben. Det var altid en *Delphinus* med store Tænder i begge Kjæberne og en meer eller mindre høi Rygfinne. Ja man skjelnede ogsaa maaskee overalt mellem de høifinnede og lavfinnede Individuer. Saaledes navnlig selve *Lacépède*, kun at han kaldte de høifinnede, altsaa Fabricii *D. orca*, ved et nyt Navn: *Delphinus gladiator*, og de lavfinnede, altsaa hiins *Physeter microps*, *Delphinus orca*.

Omsider paatog *Cuvier* sig det store Arbeide, at rense Systemet for de mange paa et aldeles løst Grundvold hvilende Hvaldyrarter. Af de 4 Linnéiske Kaskelotarter blev kun een tilbage, af Orcaerne ligeledes kun 1. Blandt de nyere Cetologer har især *Schlegel* fuldkomment holdt sig til ham, og *J. E. Gray* vel ingenlunde i Henseende til de førstnævnte, idet han tvertimod fastholder de to Sibbaldske store Kaskelotter som dannende en egen Slægt, men for Orca'erne dog forsaavidt, at ogsaa han ikke antager nogen Artsforskjellighed mellem de høifinnede og lavfinnede. Derimod sondrer han, og vistnok med fuldkommen Ret, Spækhuggerne hiinsides Linien og nogle fossile Arter. Med ikke mindre Føie har samme berømte engelske Cetolog endvidere sondret Spækhuggerne som en egen Slægt, og navnlig ogsaa skilt dem, ikke blot fra Grindehvalerne, men ogsaa fra visse nærmere staaende Arter, hvoraf han har dannet Slægten

Grampus. Mig forekommer det endog, at Spækhuggerne allerede derved, at de, i Modsætning til alle øvrige Hvaldyr, nære sig om end ingenlunde udelukkende, saa dog for en meget stor Deel, af varmlodige Dyr, fortjene at opstilles, ikke blot som en egen Slægt men som en egen Gruppe eller Familie blandt Tandhvalerne.

At de blandt Kystbeboere og Søfarende i alle Verdenshave altid have været ansete for at være sande glubende Dyr, er allerede ovenfor blevet omhandlet. I nyere Tid har man anseet de gamle Beretninger herom, der navnlig findes ret fuldstændig samlede i den nys citerede Afhandling af Biskop *Gunnerus*, for stærkt overdrevne, om ikke omtrent fabelagtige. Ved at omtale Grønlandshvalens Fjender, og blandt dem de engelse Søfarendes *Thrasher*, der netop vil sige et Hvaldyr, der angriber store Dyr af samme Orden, føier den berømte Hvalfanger Capt. *Scoresby* til i Parenthes*): »if such an animal there be«, med den Bemærkning, at han idetmindste aldrig har seet en Kamp mellem et saadant Dyr og en Nordhval. Den i den nyere Kaskelotfangst i Sydhavet meget erfarne engelske Læge *Fredrik Debell Bennett* angiver**), at han rigtignok af og til har seet smaa Flokke af Sømændenes *Killer*, hvilket Navn svarer til det nysnævnte *Thrasher*, men at han ikke har været istand til at faae det Allermindste at see til Bekræftelse af den herskende Mening om deres blodtørstige Levemaade, og siger, at de samme traditionelle Beretninger om deres glubende Character ere opbevarede hos de sydlige som hos de nordlige Hvalfangere, men lige saa lidt begrundede paa egen iagttagelse. I en Anmærkning tilføier han, at det stærkeste Beviis for at en cannibalisk Drift overhovedet eksisterer i Hvaldyrordenen, er givet i den Kjendsgjerning, at Halen af et Marsviin er bleven fundet af *John Hunter* i Maven af en af ham undersøgt Spækhugger, men at denne Omstændighed, betragtet paa rette Maade,

*) *An account of the arctic regions Vol. I.* (1820) pag. 474.

**) *Narrative of a whaling voyage round the globe. Vol. II.* (London 1840) pag. 239.

vil vise sig mere hemmelighedsfuld (*mysterious*) end afgjørende. — Saa stærke Tvivl vilde den ærede Forfatter dog neppe have tilladt sig, om han havde kjendt den i sine Angivelser af Kjendsgjæringer saa høist paalidelige *Otto Fabricii* Beskrivelse af Spækhuggernes Sælhundejagt: hvorledes disse flygte paa det Hurtigste, saasomt de blive en Flok Ardluk vaer, og ved at indhentes af dem søge Tilflugt paa Landjorden, undertiden ogsaa paa Isen, men da blive skuffede, idet Ardlukkerne vente under den, for at overfalde dem paa ny naar de stige ned, eller tvinge dem hertil, idet de med forenede Kræfter vælte Isflagene, om disse end ere af temmelig betydeligt Omfang. — Kun derom turde efter en saadan Skildring endnu være Tvivl, hvorvidt Spækhuggerne vare istand til at sluge store Sælhunde hele, og denne Tvivl er allerede fuldkommen hævet ved den Nilsson-ske Iagttagelse, ligesom det ved den ovenfor givne Beretning er beviist, at de paa ingen Maade skaane Pattedyr af samme Orden mere end dem af andre. — Det er sandt, at de tre Exemplarer, i hvis Mave man hidtil har fundet varmblodige Dyr, nemlig det Hunterske, det Nilssonske og det Benzonske, alle vare høifinnede Hanner, og at den eneste lavfinnede Spækhugger, hvis Maveindhold efter mit Vidende hidtil er blevet efterseet, nemlig det Mulderske Exemplar, ikkun fandtes at have slugt en stor Pigrogge; men selv om de lavfinnede end virkelig skulde udgjøre en egen Art, (hvilket Spørgsmaal vi ved en anden Leilighed ville komme til nærmere at betragte), kan det dog saa meget mindre antages, at de som glubende Dyr skulde staae synderlig tilbage for de høifinnede, som *Fabricius's* Beskrivelse af Spækhuggernes Sælhundejagt netop findes i hans Characteristik af Ardluk, ikke i den af Ardlurksoak.

Der staaer da kun endnu tilbage, yderligere at eftervise, hvorvidt Spækhuggerne virkelig ogsaa angribe og sønderrive store Hvaldyr for at mætte sig paa deres Spæk og Kjød. I denne Henseende har Tvivlen i dette Aarhundrede været endnu langt mere almindelig. Og dog har det ingenlunde mang-

let i den nyere Literatur paa Vidnesbyrd derom fra Øienvidner. Saaledes har navnlig den berømte Reisende *Tilesius* givet følgende Skildring af Spækhuggerne i Havet om Kamschatka: »De svømme«, siger han*), »i Geledder, 5 og 5 Side om Side, Hoved og Hale nedad bøiede, og hæve alle samtidig Ryggen med den sabelformede Finne op over Vandet. Ved at efterstræbe en Hval tabe de den, naar den først er bleven saaret, aldrig af Øie, følge den overalt, falde lig Slagterhunde over den fra alle Sider, og ængstige den saalænge, til den dør eller løber paa Stranden«. Dermed stemme ogsaa et Par Beretninger ganske overeens, der i 1840 sendtes mig fra Grønland, een fra den kort efter afdøde Kjøbmand *Motzfeldt* i Julianehaah, og en anden fra min nu ligeledes afdøde Ven Capt. *Holböll***). Den Førstnævnte fortæller Følgende: »Spækhuggeren angriber ogsaa Grønlandshvalen. Et saadant Tilfælde blev i Aaret 1823 iagttaget ved Holsteinsborg fra de Slupper, som der holdt Brandvagt. En Flok Spækhuggere kom under deres Forfølgelse af en stor Grønlandshval sydfra ganske tæt forbi Slupperne. Nogle af dem havde bidt sig fast til dens Stiert og Laller, medens andre sprang over den ved Blæsegattet og søgte at forhindre den fra at drage Aande, atter andre puffede den fra Siderne. Før at see, hvorledes Kampen vilde ende, fulgte Slupperne efter. Hvalen styrede ind i en Bugt ved Rivertshavn, rev sig her løs og gav een af Angriberne et saadant Slag lige paa Hovedet med Kanten af sin Stjert, at han ganske langsomt sank til Bunds, hoist sandsynlig slaaet ihjel. Derpaa gik Hvalen ind i det Innerste af Bugten, dens Hoved løb paa Grund, og i denne Stilling blev den et let Bytte for Grønlænderne.«

Samme i de grønlandske Forhold meget erfarne Mand har iøvrigt paastaet, at Spækhuggerne, der indjage Sælhundene saa stor Frygt, dog selv frygte Hvalrossen og fortæller følgende Til-

*) Isis 1835 pag. 725—26.

**) See Eschricht Untersuchungen über die nordischen Wallthiere. Leipzig 1849. Pag. 194 og 198 Beilagen.

fælde som indtruffet ved Nouksuak i det nordlige Grønland: »Nogle Grønlændere vare just ifærd med at angribe en rolig lignende Hvalros, da en Flok Spækhuggere gik løs paa den fra den modsatte Side, men Hvalrossen gik dem imøde, og den hele Flok skal have spredt sig ad til alle Sider. Den største af Spækhuggerne saae Grønlænderne i nogen Frastand dukke op igjen tilligemed Hvalrossen, hvis Tænder vare huggede ind i den.« [Motzfeldt skjelner iøvrigt ikke mellem de høifinnede og lavfinnede Spækhuggere som særegne Arter. »Det er paafaldende«, siger han, »at *Fabricius* gjør Ardluk og Ardlurksoak til to forskjellige Arter, da det dog kun er Størrelsen, der er udtrykt i disse to Navnes Forskjellighed. Paa den Maade kunde man jo forøge Arternes Tal efter eget Godtbefindende ved nye lignende Ordbøininger, som f. Ex.: Ardlurujuksoak, Ardlukulorsuak o. s. v.«]

Capt. *Holbølls* egen Beretning om Spækhuggernes Leve- maade lyder paa følgende Maade: 1827 var jeg Øienvidne til et af disse Rovdyr anstillet Slagteri. En Flok Hvidfisk var af disse blodtørstige Dyr bleven jaget ind i en Bugt i Omegnen af Godhavn, og de bleve der i Ordets egentligste Forstand sønderrevne af dem. Der blev dræbt langt flere end ædt, hvorved Grønlænderne, foruden deres eget Bytte, endnu fik en god Andeel i Spækhuggernes. — I 1830 blev i Nærheden af Narparsok, ifølge Grønlændernes Angivelse, en stor Krepokak overvældet og, efterat have opgivet Aanden, sønderrevet af en Orca. Af det paa Valpladsen svømmende Spæk kom endnu henimod 15 Tønder Grønlænderne tilgode. Det er fortrinsviis Spækket, der er Spækhuggernes Yndlingsspise, ikke, som jeg paa flere Steder har seet angivet, Tungen. Navnlig ved denne Krepokak fandtes Tungen urørt og blev siden flenset af Grønlænderne.«

Som Resultat af disse Undersøgelser og nye Meddelelser troe vi at kunne anføre:

1) Alle Angivelser om Kaskelotarter, der skulde nære sig af varmblodige Dyr (navnlig en *Physeter microps*) ere grundede paa Misforstaaelser.

2) Derimod ere de fra Arilds Tid gjorte Paastande om, at Orca'erne, skjøndt unegtelig tildeels nærende sig af store Fisk, ere glubende Dyr, fuldkommen rigtige. De kunne sluge saavel Marsviin som Sælhundede, endog meget store Individder, hele og holdne, idetmindste 4 lige efter hinanden (den Nilssonske Iagttagelse) og i Løbet af faa Dage indtil 27 Individder, ei heller skye' at anfælde og sønderrive selv de allerstørste Bardehvaler, før at mætte sig paa deres Spæk.

Hr. Prof. *Steenstrup* meddelte paa Hr. Prof. Dr. *Krøyers* Vegne: *En Notits om Slægten Argulus Müll. og en ny den nærestaende Slægt Dixiphurus.*

Hr. Prof. *Steenstrup* meddelte dernæst paa egne Vegne flere Bidrag til de oceaniske Cephalopoders Naturhistorie og geographiske Udbredning.

Disse Bidrag vedkomme alle en Indsamling, som Universitetets zoologiske Museum skylder Hr. Skibscapitain *Andréa*, der har gjort den paa en Reise til Mauritius og tilbage, og de ville blive senere udførligere meddelte i Forening med Meddelelsen af 19de April f. A.

I Mødet var fremlagt:

Fra Royal Society i London.

Proceedings Vol XI Nr. 44. 8vo.

Fra Zoological Society i London.

Transactions Vol IV Part 7 Section 1. London 1861.

The Proceedings 1860 Part III. (Proceed. of the secretary for meetings 1861 Part I & II).

Fra Royal Society i Edinburgh.

Transactions Vol XXII Part 3. (1860—61).

Proceedings Vol IV Nr. 53—55. (1860—61).